تیرۆریزم مەترسیدارە، بەڵام سیاسەت لە تیرۆریزم مەترسیدارترە

زاهیر باهیر- لەندەن
01/07/2018

ئەمە یەکێک بوو لە قسەکانی ‘ئاریان’ کاراکتەرە سەرەکییەکەی فلیمی 16/03/ 1988 هەڵەبجە کە پاش پەیدانی چەندەها خەڵاتی گەورە، دوێنیش، 30/06/2018 لە سینەمایەکی ڕۆژهەڵاتی لەندەن، بەتایبەتی نمایشکرا. منیش یەکێك بووم لە بینەرانی کە لەلایەن هاوڕێی دێرینمەوە ‘عەتا موفتی’ داوەت کرابووم ، سوپاس بۆ ئەو.
گەرچی من مەژوم لەگەڵ فلیم بەتایبەت کە لە سینەماشدا نمایشبکرێت هەر یەکجار کەمە بەڵام ئەوەی کە دوێنی 30/06/2018 نمایشکرا لای من بەهێزترین فلیم بوو . ڕووی تەکنیکییەکەی بەجێدەهێڵم بۆ شارەزایان بەڵام من هەر زۆر بەکورتی چەند خاڵێکی گرنگ دەخەمە بەردەمی هاوڕێیانی فەیسبوك و خوێنەرانی ، تاکو پاساوی ڕاکەی خۆم بدەم:

• ئەم فلیمە ڕۆحی بەرگریکردن و بەگژاچوونەوەی زوڵم و نادادپەروەریی کۆمەڵایەتی نیشانی بینەرانی دەدات و پێیان دەڵێت گەر مرۆڤ ، کۆمەڵ پێداگریی لەسەر مافی ڕەوای خۆیان بکەن بە متمانەوە قسەبکەن و نەکەونە داو و تەڵەی دوژمنانیانەوە ، بەدڵنیاییەوە سەرکەوتوو دەبن. دوژمنەکانمان ڕاستە بەدەسەلاتن و لەڕووی چەك و تەکنیکەوە زۆر باڵادەستن ، بەڵام هاوکات گەمژەن و لاوازن، چونکە ئەوان مەتیقی بنەڕەتی بۆ کردنی کارەکەیان تەنها پارە و پایە و پلەیە، نەشتێکی دیکە. لەوەش گرنگتر ئەوە دەردەخات کە تیرۆریستی سەرەکی، دەسەڵاتداران و دەوڵەتانن و تاکی تیرۆریست و کۆمەڵەی تیرۆریستان زۆر جار خۆشیان قوربانین و لە پلەی دووهەم و سێهەمدا دێن لەچاو تیرۆریزمی سەرەکیی کە دەسەڵاتداران و دەوڵەتانن .

• ئەم فلیمە هەموو لایەنەکانی یا مەیدانەکانی: کۆمەڵایەتی ، سیاسی، ئابوریی ، کولتوریی، ڕایسیسزم ، ناو بەندیخانە و دەرەوەی بەندیخانە ، هاوکاریی [س□□□یدارێتی] نێوانی هەندێك لە

بەندييەكان و هەڵسوكەوتى پۆليس و دەسگە سيخوڕييەكان لەگەك ”
تيرۆريست” ەكان و پلانيان و تەنانەت پيلانگێڕانيش بۆ دروستكردنى
شەڕ و ئاژاوە لەناو بەنديخانە بۆ كوشتنى ‘تاوانبار’ يالانى كەم
باركردنى بە بەڵگەى زياترى تاوانبارێتى ، پێلانگێڕان دژى يەكدى لە
هەمان تۆڕ و دەزگەى سيخوڕى و پۆليسيى و كردنى هەموو كارێكى خراپ
لە پێناوى دەسەڵات و پارە و بەكارهێنانى م□ر□ق و بە
قوربانيكردنيان بەخاترى دەسەڵات و پارە، گەمژەيى سياسييەكان و
پۆليسى لێپرسينەوە و ڕق و كينە يا جەهالەتيان كە هەر كەس لە
ڕۆژهەلاتى ناوين-ەوە بێت ئەوە تيرۆريستە، دەستى لە بينيايەتى و
زۆر بە قينەوە تونديكردووە لە ديوارەكە و دەڵێت ” …دەتكوژم..تۆ
كوڕەكەى منت كوشتوە لە عێراق … ئێوە هەمووتان تيرۆريستن …” .
بڕێك لە سەربازنى ئەمەريكى يارى كۆنكەن دەكەن ، سپييەكيان يەك
بۆكس لە دەمى كابراى ڕەش دەدات و ئەوەيش ” تۆ هەمووكات ئەوە
دەكيت ..” بێگومان دەيكات و بەردەوام دەبێت لەسەرى ، چونكە
بەرگريى لەخۆ و بەگژاچونەوە نييە .. ئيتر چى هەيە بيوەستێنێ لە
هاويشتنى بۆكسێكى ديكە؟ ئەم فليمە ئەمانە و زۆرى ترى لەمانە
بەيەكەوە گرێدابووەوە تەواو تێى دەگەيانيت كە چەندێك پەيوەستن
بەيەكەوە و بە بێ يەك لە سيستەمى پارە و دەسەڵاتا ، هەرگيز
ناتوانن جيا ببنەوە.
كات□□ك كە كاراكتەرە سەەكييەكە ‘ئاريان’ ڕوودەكات بەندييە
گەنجەكەى تر و دەڵێت ” تۆ لە سياسەت دەزانيت..تێدەگەيت؟ … ئەوە
سياسەتە كە منى كردووە بە تيرۆريست لە پێناوى پارە و دەسەڵاتا …
تۆشى كردووە بە دز و لێرە ژيان دەبەيتەسەر هەر لەبەر ئەوەى كە
بەشى خۆتت نەبووە بژيت …” دزەى گەنج هۆشيار دەبێتەوە و دواتر
گوڵى بۆ دەدزێ و دەيبات بۆى … ئەوەندە نزيكدەبنەوە تا ئەو
ڕادەيەى گەنجەى دز مەداليا يەكى بۆ دروست دەكات كە كاراكتەرى
سەرەكى فليمەكە كە خۆى قوربانى دەستى كارەساتى كيميابارانەكەيە ،
خۆى لەو مەداليايە تێناگات . دزەى گەنج بە درێژى بۆى باس دەكات ”
ئەوەيان ڕۆژى 16/03 يە … ئەوەيان ساڵەكەيە …. ئەوەيان ڕۆژى جەژنى
ساڵى نوێى كوردە ….”
نەك هەر ئەمە بەڵكو هاريكاريى و متمانەى نێوانى كاراكتەرە
سەرەكييەكە و برادەرە كچەكەى ‘ ه□ل□ن’ كە كە دووگيانە بە
منداڵێكيان هەر زياتر بەهێز دەكات لەبرى ڕوخاندنيان بە تايبەت
دواى پپيلانى پۆليس بۆتێوەگلانى ‘هێلن’ برادەرەكەى، و بە دانانى
بۆمب و دروستكردنى دۆكۆمێنتى ساختە لەسەر ‘هێلن’ تاكو ئەوە
نياشانبدات كە ئەميش بەشدارى ئەو ” تاوانەيە” كە ‘ برادەرە
تيرۆريستەكەى ‘ گوايە 46 كەسى كوشتووە . هەلبەستنى قسە بەناوى

‘هێلـــن’ وە گێڕانەوەی بۆ بــــرادەرەکەی کە گـــوایە ئەو پێـــی لە تاوانبارەتی ‘ تاوانبار’ ناوە .
لەگەڵ هەموو ئەمانەدا پۆلیس هەرگیز نەیتوانی درزێکی بچوکیش بخاتە نێوانیانەوە متمانەیـــان بۆ یەکـــدی لەق بکـــات . هێلـــن : ” ئەو تیرۆریست نییە ، ئەوە تێناگەن ئەو خۆی قوربانییە … من دڵنیام کە ئەو پاکە … ئەوە هەرکەس لە ڕۆژهەڵاتی ناوینەوە بێت بە تیرۆریستی دەبینن…” ” بۆی … پێمان بڵێ … مستەر ئەپڵـــی برادەرت [سەو] چی دەکات لەم سەوانە ئەو نایانخوات ..” ..ئاریان… سەو ناخوات … تەنها بۆنیان دەکات چونکە ژارەکەی قوربانییەکانی هەڵەبجە بۆنی سێـــوی لێــدەهات …. ئەو دەیەوێــت هەمیشە بیـــر لەوە بکـــاتەوە ” لەپرسەوەکە ڕوودەکاتە لەپرسەوەکەی هاوڕێی دەڵێت ” تێگەیشتین ..ئێستا تێگەیشتین ..”

• دوای تەواوبوونی فیلمەکە لە دەرەوە هەندێك برادەر ڕایان وابوو کە ئەو فیلمە ڕاستە لەڕووی ناوەرۆکەوە بەهێز بوو بەڵام یا هەر هیچ پەیوەندی نەبوو بە هەڵەبجەوە یاخود زۆر کەم . بەڵام لای من خاڵی سـەرەکی سـەرکەوتنی ئەم فیلمە و وەرگرتنـــی ئەو پاداشتـــانەش کە وەریگرتووە ، ئەوەیە، ئەو خاڵەیە ، کە ئەمە ڕەنگە شێوەیەکی نوێ بێت لە نمایشکردنی فیلم و پێنانە قۆناخێکی نوێ بێت لە هونەری سینەمایی و شانۆییدا، کە لێرەدا تۆ پێویست ناکات قوربانی بە هۆکارە سەرەکییەکانی ڕوودانی ڕووداوەکان لە پێناوی گێڕانەوەیەکی مـوجەڕەدی سـەدبارەکراوی ڕووداوەکە، بـدەیت و بیکەیتە قوربـانی . بۆیە لێــرەدا ، لەم فیلمەدا، ئەوەی دەرکەوت کە چۆن “تاوانەکـــان و تاوانبارەکان” دەبەستێتەوە بە پاشخانی خێزانیی و کۆمەڵایەتی و ئــابوریی و سیاســیی کــاراکتەر و ڕوداوەوکــانەوە . ئەوە گــرنگە کە سیاسەت وەکو خۆی نیشانبدەیت ، وەکو لەم فیلمەدا نییشاندرا ، کە چەند قێزەوەندە، کە چ گەمەیەکی بێ بەزەییانەیە… کە بە ملیۆنەهـــا کەس بـــوونەتە و دەبنە قوربـــانی دەســـتی گەمـــاوی سیاســـەت. ئەمەیە هەقەتی سیاسەت و سیاسییەکان هەر بۆیە ‘ئاریان’ کاراکتەرە سەرەکییەکەی فیلمەکە دەڵێت ” تیرۆرزم مەترسیدارە ،بەڵام سیاسەت لە تیرۆریزم مەترسیدارترە” منیش دەڵێم تیرۆریزم بناخەکەی سیاسەتە ، نەك بە پێچەوانەوە .